

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

- a) **IZVJEŠĆE O RADU ZAVODA ZA ZNANSTVENI I UMJETNIČKI RAD HAZU U OSIJEKU U 2013. GODINI**
- b) **PLAN RADA ZAVODA ZA ZNANSTVENI I UMJETNIČKI RAD HAZU U OSIJEKU ZA 2014. GODINU**

Podnositelj

*Zavod za znanstveni i umjetnički rad
HAZU u Osijeku*

Osijek, svibnja 2014.

a) **IZVJEŠĆE O RADU ZAVODA ZA ZNANSTVENI
I UMJETNIČKI RAD HAZU U OSIJEKU U 2013.
GODINI**

Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku je znanstvena jedinica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu kojom rukovodi voditelj i upravitelj Zavoda, te Znanstveno vijeće Zavoda.

Voditeljica Zavoda je akademkinja Vlasta Piližota, a upravitelj Zavoda prof. dr. sc. Antun Tucak, professor emeritus u dopunskom radnom odnosu.

U Zavodu su tri stalno zaposlena djelatnika: viša asistentica, administrativni tajnik i dostavljač-čistačica.

Članovi Znanstvenog vijeća su: akademkinja Vlasta Piližota, akademkinja Alica Wertheimer-Baletić, prof. dr. sc. Andrija Pozderović, prof. dr. sc. Antun Tucak, professor emeritus i doc. dr. sc. Andrija Zdravčević.

Znanstvenoistraživački rad

Projekt Osječka Tvrđa

Zavod za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Osijeku odlučio je pokrenuti inicijativu i provesti organizaciju izrade povijesnih znanstvenih studija i sintetske znanstvene monografije Osječka Tvrđa, temeljenu na slijedećim tezama:

Osječka Tvrđa tijekom dvomilenijskog postojanja nastala je i održala se kao branik prijelaza preko Drave: njena lokacija neposredno nakon utoka Drave u Dunav prekida snažnu dunavsku barijeru i omogućava najpovoljniji ekspanzijski kontakt jugoistočnih europskih i maloazijskih država sa srednjoeuropskim državama, a to podrazumijeva građenje mosta i njegovih branika. Ova strateška uloga osječke lokacije manifestirala se tijekom povijesti:

Pretpovijesna naselja na lokalitetima sliva Drave u Dunav.

Utvrđena antička Mursa s kamenim mostom začetak je organiziranog i branjenog prijelaza preko Drave.

Srednjovjekovni kaštel, te opkopima i zidom opasano naselje na području današnje Tvrđe nastavlja zacrtanu povijesnu funkciju.

Turski Osijek izgrađen je kao snažna tvrđava sa zamjetnom gradskom arhitekturom, a sagrađeni famozni most bio je tada shvaćen kao svjetsko čudo i ključni oslonac turskih vojni.

Novovjekovni Osijek oblikovan je kao idealni grad renesansno-barokne fortifikacijske arhitekture i branik prijelaza preko Drave.

Moderni Osijek po uzoru na europske gradove pretežno je oslobođen od utvrda i opkopa, no urbana jezgra ostala je gotovo intaktna.

Povijesnost i kvaliteta fortifikacijske baštine Osijeka nameću potrebu znanstvene obrade dosadašnjeg društvenog i arhitektonsko-urbanističkog razvitka grada-tvrđave u cilju prezentacije domaćoj i europskoj kulturnoj i stručnoj javnosti.

Recentno stanje osječke Tvrđe zahtijeva ispitivanje i sintetiziranje optimalnog programa razvitka.

U cilju kvalitetnog ostvarenja znanstvenih monografija projekta Osječka Tvrđa neophodna je suradnja svih kulturnih institucija grada Osijeka i Osječko-baranjske županije.

Voditelj projekta: akademik Andrija Mutnjaković.

Projekt Crkvena arhitektura osječke Tvrđe

Unutar kompleksa osječke Tvrđe, među brojnim vojnim i civilnim građevinama posebno mjesto pripada sakralnim građevinama. Panoromom tvrđe dominira župna crkva sv. Mihovila izgrađena u prvoj polovici 18. stoljeća. U stilskom pogledu ona je preslika austrijskog baroka s vrlo vrijednim i bogatim crkvenim inventarom. Sjeveroistočnim dijelom Tvrđe, između Trga.V. Lisinskog, Vodenih vrata i sjevernog tvrđavskog bedema ističe se crkva sv.Križa u kompleksu franjevačkog samostana.Franjevačka crkva sv. Križa građena je na samom početku 18. stoljeća, a tijekom prve polovice 18. stoljeća podignut je i novi veliki franjevački samostan. Crkve i samostan bili su središta kulture, znanja i duhovnog života, te su u njima već u prvoj polovici 18. stoljeća organizirane škole, prvi studij, djelovala je tiskara i sl.

Prilikom izvođenja zaštitnih radova na crkvi sv. Križa 1989.-1990. godine arheološkim istraživanjem otkriveni su ostatci romaničko gotičke crkve dijelom u crkvi, a dijelom u dvorišnom dijelu samostana. Crkva je rađena u gotičkom slogu, a masivni kameni portal ima sva obilježja romanike. U apsidalnom dijelu crkve nađeni su ostatci nadgrobne ploče Filipa Koroga iz kraja 14. stoljeća. Postavlja se pitanje kada je zapravo izgrađena prva crkva u Tvrđi. Iz povijesnih izvora znamo da se u 12. stoljeću u Osijeku pojavljuju Cisterciti, postavlja se pitanje je li romanička faza izgradnje vezana uz njihovo djelovanje. Povijesni izvori također govore da je u vremenu između 14. i 16. stoljeća u Tvrđi bila još jedna crkva o kojoj nemamo nikakvih podataka, pa čak ne znamo ni njezinu lokaciju. Iz svega proizlazi potreba da se crkvenim građevinama u Tvrđi posveti posebna pozornost, da se temeljito istraže i publiciraju. U tom smislu predlažemo temu istraživanja i prezentacije sakralnih građevina osječke Tvrđe:

- I Prva pojava sakralnih građevina u Tvrđi:
  - izvori i literatura - povijesni podatci,
  - ubicacija sakralnih građevina u urbanom tkivu Tvrđe,
  - kronologija i okolnosti izgradnje.
- II Crkva sv. Mihovila:
  - povijesni podatci, vrijeme izgradnje,
  - opis građevine, stilske karakteristike,
  - digitalizacija tehničke dokumentacije (tlocrt, presjeci, karakteristični detalji),
  - obrada inventara (može se obraditi kataloški ili samo napraviti izbor najvrijednijih),
  - fotodokumentacija.
- III Crkva sv. Križa sa franjevačkim samostanom:
  - povijesni podatci, vrijeme izgradnje,
  - rezultati arheoloških istraživanja iz 1989/90. s opisom ostataka romaničko-gotičke bazilike, vrijeme nastanka, stilsko određenje, valorizacija,
  - opis građevine, stilske karakteristike,
  - digitalizacija tehničke dokumentacije (tlocrt, presjeci, karakteristični detalji),
  - obrada biblioteke i inventara (kataloški ili samo izbor najvrijednijih djela),
  - fotodokumentacija,
  - obraditi i crkvu i samostan.
- IV Zaključna razmatranja o nastanku, položaju, stilskim karakteristikama i ulozi sakralnih građevina i njihov značaj u osječkoj Tvrđi
- V Pripreme za tisak:
  - lektura tekstova,
  - recenzija,
  - prijevod na engleski,
  - dizajn publikacije, prijelom i tisak.

Voditelj projekta: Zvonko Bojčić, prof.

Projekt Mursa i njeno područje u antičko doba

Autor knjige, dr.sc. Danica Pinterović, istaknuti je istraživač antičke građe Murse, čija su bogata saznanja prezentirana u knjizi Mursa i njeno područje u antičko doba. Knjiga je tiskana u nakladi Jugoslavenske (Hrvatske) akademije znanosti i umjetnosti, koja ima zadržana sva autorska prava. Izvanredna građa knjige znanstveno je obrađena i sintetizirana u cjelinu koja omogućava upoznavanje do tada nađenih antičkih artefakata. Međutim, izvrsni tekst ilustriran je reprodukcijama crno-bijelih fotografija na nivou onodobne fotografske i tiskarske tehnike, tako da je sadržaj reprodukcija praktički nečitljiv. Cjeloviti tekst knjige objavljen je na hrvatskom jeziku, a sažetak na njemačkom jeziku ne omogućava međunarodnim znanstvenicima i javnosti uvid u bogatu građu knjige. Time je onemogućeno sagledavanje povijesnog značaja Murse kao strateške sastavnice rimskog limesa i prometnog čvorišta s kamenim mostom kojim su bile povezane jugoistočne i maloazijske regije sa srednjoeuropskim pokrajinama rimske imperije. Budući da se granice Rimskog carstva danas razumijevaju kao jedinstveni spomenik u nastojanju da se proglase svjetskom kulturnom baštinom nužno je u taj europski projekt aktivno uključiti saznanja o Mursi i njenom području. Time bi se afirmirala naša kulturna i strateška povijesna uloga u europskim razmjerima i pridonijelo uvažavanju Hrvatske kao baštinika antičke civilizacije. Ovo novo izdanje knjige biti će popraćeno predgovorom našeg međunarodno uglednog arheologa prof. dr. sc. Emilia Marina, člana Francuske akademije. Uredništvo knjige preuzeo je akademik Andrija Mutnjaković, koji je objavio ili uredio preko trideset knjiga iz povijesti ili teorije arhitekture.

Voditelj projekta: akademik Andrija Mutnjaković.

Projekt Mursa - Hadrijanova kolonija uz limes rimskog carstva

Knjiga Emilia Marina Mursa - Hadrijanova kolonija uz Limes Rimskog carstva na potpuno novi način predstavlja antički grad Mursu, prethodnicu Osijeka. Naime, naslanjajući se na izvrsnu monografiju o Mursi i njezinim spomenicima iz pera Danice Pinterović te na objavljena djela i rezultate arheoloških istraživanja u proteklih četiri desetljeća, autor postavlja saznanja o tom antičkom gradu u široki kontekst Rimskog carstva i njegova Limesa, nadilazeći konkretna otkrića i spomenike same Murse.

Tri su glavne posebnosti te sinteze:

Prva je naglasak na vezivanje povijesti grada i njegova osnivača cara Hadrijana. Odatle podnaslov knjige. Naime, upravo je Hadrijan, rođen na teritoriju današnje Španjolske, ponajviše učinio na osiguranju granica Carstva, uključujući i u Panoniji, te je njegova odluka da uspostavi koloniju Mursu zastalno dio širokog projekta koji će nedvojbeno naći odraz u urbanizmu i arhitekturi grada, sociološkoj i religijskoj slici antičke Murse (Prolog i Poglavlja I-IV).

Druga je posebnost naglasak na osobe i događaje koje znače da je taj grad bio mnogo važniji od onoga što bismo mogli suditi na temelju poznatih nam njegovih spomenika. Naime, njih je neusporedivo manje od nekih drugih važnih antičkih gradova na području Hrvatske, primjerice Salone, Narone, Jadera, Pule. Međutim, razni događaji, pa uostalom, na prvom mjesti i bitke koje su se na tom području vodile, a od značenja za europsku povijest, udio kako rimskih careva tako i Mursijaca, čine da je Mursa bila grad koji svojim značenjem nadilazi svoju vlastitu spomeničku baštinu (Poglavlja V-VII).

Treći je naglasak na proučavanju Murse u okviru dinamičkih zemljopisnih koordinata: Zapad-Istok i Sjever-Jug. Prva se konkretizira kroz svojevrstne todobne autoputove koji su vodili od Italije ili današnje Francuske prema Istoku: Mursa je bila na tim glavnim pravcima te je stoga zajamčeno bila u kontaktu s gradovima koji su bili na toj trasi, u prvom redu onima na teritoriju današnje Slovenije, naravno Hrvatske, kao i Srbije. Koordinata Sjever-Jug pak konkretizira se u odnosu Jadran-Dunav, te na obrambene i prometne pravce. Slijedom toga, imamo osobitu priliku usporediti Mursu s najpoznatijim arheološkim lokalitetima na odgovarajućem dunavskom prostoru (Poglavlja VIII-IX).

Zaključno, autor inzistira na raznim profilima oživljene Murse i na mogućim literarnim ili arheološkim ekskursima (Poglavlje X i Epilog).

Voditelj projekta: prof.dr.sc. Emilio Marin.

Projekt Sulejmanov most u Osijeku - povijesni *dossier* i suvremena interpretacija

Već više od jednog stoljeća drveni most koji je ljeti 1566. preko Drave kod Osijeka i baranjskih močvara sve do Darde dao podići sultan Sulejman Veličanstveni privlači pažnju povjesničara. Most je uništen u jesen 1687. tijekom borbi za oslobođenje Ugarske i Slavonije od Osmanlija, no njegovi drveni ostaci - hrastovi piloni - još su uvijek mjestimično sačuvani na pojedinim lokacijama njegove trase. U posljednje vrijeme poduzimaju se pokušaji rekonstrukcije trase mosta i njegova stvarnog fizičkog izgleda - sve do prijedloga za fizičku obnovu mosta. U sklopu tih interesa Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti u suradnji s Institutom za povijest umjetnosti pokreće projekt istraživanja mosta u svim aspektima njegove historiografske i fizičke opstojnosti. Tijekom istraživanja provedena je kritička analiza svih verbalnih i vizualnih informacija o mostu i prikupljena dokumentarna građa koja prema načelima povijesnog očevida s velikim stupnjem potpunosti prikazuje most u doba njegova postojanja i neposredno nakon njega, u vremenu svježeg povijesnog pamćenja u zapadnim izvorima (M. Pelc). Istodobno provedena su istraživanja osmanskih povijesnih izvora u arhivu u Carigradu, kojima se dobivaju jasnije spoznaje o strateškoj gospodarskoj, vojnoj i prometnoj važnosti mosta, odnosno grada Osijeka (N. Močanin). Most kao specifična urbanistička činjenica osmanskoga Osjeka, povezan s gradom i okolišem, ujedno i kao važno djelo inženjerske arhitekture u drvu, predmet je studije I. Haničar i R. Vučetića. U njoj se temeljem sinteze recentnih arheoloških istraživanja i spoznaja dobivenih analizom kartografskih, topografskih, katastarskih i geofotografskih podataka pokušava postaviti stvarna trasa mosta u doba osmanske vlasti.

U cjelini ova studija sadrži do sada najpotpuniju "autopsiju" osječkoga mosta u historiografskim i empirijsko-terenskim horizontima. Njezina je namjena da posluži kao pouzdani *dossier* povijesne i recentne evidencije jednog graditeljskog objekta goleme identitetske važnosti za grad Osijek, pa i za čitavu Slavoniju. Na njegovoj podlozi mogući su daljnji pokušaji restitucije mosta kao kulturološkog označitelja koji u simboličkom aspektu nosi značajne potencijale povezivanja zapadne i orijentalne kulturne sfere. U tom sklopu su istraživanja povijesnog identiteta Osijeka u ranom novom vijeku - tijekom osmanske vladavine - nerazdvojna od istraživanja povijesti Sulejmanova mosta, njegove recepcije u suvremenim vizualnim i verbalnim vrelima i njegova značenja za sudionike povijesnih zbivanja u srednjoistočnoj Europi. Činjenica da je na prostoru Hrvatske postojao tako značajan objekt, koji se svojedobno doživljavao kao svojevrsno svjetsko čudo, poticajna je za njegovu suvremenu valorizaciju i marketinški rečeno, za njegovo puno korištenje kao jedan od hrvatskih kulturnopovijesnih brendova. Monografija se planira izdati u suradnji s Institutom za povijest umjetnosti Zagreb i Veleposlanstvom Republike Turske u Republici Hrvatskoj.

Voditelji projekta: akademik Andrija Mutnjaković i dr.sc. Milan Pelc.

Projekt Kroz nutarnji grad

U istraživanju građe za upoznavanje s ritmom privatnog vremena građana u Tvrđi u 18. i 19. stoljeću nailazi se na niz podataka o gostionicama (Kod šarana, K volu, Tri potkove, K zvijezdi, Kod kugle, K topu,...) i svratištima (Labudovo pero, Patka,...) koja su bila dijelom svakodnevnja brojnih Osječana toga razdoblja. U knjizi "Kroz Tvrđu" donio bi se detaljan opis svake od njih s primjerenom fotodokumentacijom uz navođenje imena uglednika i književnika koji su u njih zalazili. Posebice je stoga važan Osječki ljetopis 1686-1945. urednika Stjepana Sršana (Povijesni arhiv u Osijeku, Osijek, 1993) u kojemu se nalazi niz dnevnčkih zapisa npr. Matije Petra Katančića, Marijana Lanosovića, Antuna Papušlića, i dr. o *Nutarnjem gradu* odnosno Tvrđi.

O brojnim zbivanjima u franjevačkom samostanu u Tvrđi posebice vezanim uz književna okupljanja (u njemu su se susretali književnici poput Velikanovića, Paviševića, Lanosovića, Relkovića...) te uz trpezarijske svečanosti koje su se tim povodom upriličavale pisao je Stanislav Marijanović u knjizi *Od turskog do suvremenog Osijeka* (Zagreb/Osijek, 1996.) pa će se tim tragom i nastaviti istraživanje na rukopisnoj dnevničkoj ostavštini Antuna Josipa Turkovića čije je odlomke na latinskom jeziku naslovljene *Diarium Parachialis Ecciesiae Interioris Civitatis Essek Sancto Michaeli Archangelo* objavio u *Osječkom Ljetopisu 1686-1945*. Stjepan Sršan, a o njemu je više pisao Milovan Tatarin u članku *Tvrđa-nevidljivi tragovi* u knjizi *Povijest, istina, prašina* (Zagreb, 2002).

Voditelj projekta: prof.dr.sc. Helena Sablić Tomić.

Nakladnička djelatnost

Znanstveni časopis *Anali* svezak 28

Radovi s V. znanstvenog skupa Dani Andrije Štampara održanog 30. i 31. ožujka 2012. godine u Slavenskom Brodu.

Predstavljanje knjige

U suradnji sa Sveučilištem Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Glasom Slavonije d.d. Osijek i Đakovačko-osječkom nadbiskupijom organizirano je predstavljanje sabranih djela mons.dr.sc. Marina Srakića đakovačko-osječkog nadbiskupa u miru. Predstavljanje sabranih djela održano je 25. rujna 2013. godine u Osijeku.

Skupovi

1. Drugi međunarodni znanstveni simpozij *Gospodarstvo Istočne Hrvatske - jučer, danas, sutra* - u suradnji s Ekonomskim fakultetom Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
Vrijeme održavanja: 23. - 25. svibnja 2013. u Osijeku.
2. Znanstveni skup *Proizvodnja hrane i šumarstvo - temelj razvoja Istočne Hrvatske* - u suradnji s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti Znanstvenim vijećem za poljoprivredu i šumarstvo, Znanstvenim vijećem za zaštitu prirode, Centrom za znanstveni rad u Vinkovcima, Zavodom za znanstveni i umjetnički rad u Požegi i Zavodom za znanstvenoistraživački rad u Vukovaru.
Vrijeme održavanja: 14. i 15. lipnja 2013. u Osijeku.
3. Znanstveni skup *Stara knjiga - kulturno, povijesno i znanstveno izvorište* - u suradnji s Muzejom Slavonije Osijek.
Vrijeme održavanja: 25. i 26. listopada 2013. u Osijeku.
4. Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku upriličio je izložbu plakata sa svečanih akademija održanih u povodu 150. godina utemeljenja Akademije i predavanje o nobelovcima Leopoldu Ružički i Vladimiru Prelogu.
Vrijeme održavanja: 19. i 20. studenoga 2013. godine

Okrugli stol

Europski istraživački prostor, hrvatska istraživačka strategija, društveni izazovi i mudre specijalizacije. Okrugli stol je održan 7. lipnja 2013. godine u velikoj dvorani palače Akademije u Zagrebu uz interaktivno telekonferencijsko sudjelovanje u prostorima hrvatskih sveučilišta. Zavod za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Osijeku (dr.sc. Martina Harc) participirao je Okruglom stolu iz TCR dvorane Elektrotehničkog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera.

Znanstveno-stručna predavanja

U suradnji s Pravnim fakultetom Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku održana su predavanja:

akademik Jakša Barbić:

Pravo, pravna struka i prijam Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije

Vrijeme održavanja: 26. travnja 2013.

prof.dr.sc. Jasna Omejec, predsjednica Ustavnog suda RH:

Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda kao dio *acquis communautaire*

Europske unije

Vrijeme održavanja: 5. lipnja 2013.

Izložba

Izložba Odabrani primjerci stare knjige iz Muzeja Slavonije u okviru znanstvenog skupa Stara knjiga - kulturno, povijesno i znanstveno izvorište - u suradnji s Muzejom Slavonije Osijek.

Vrijeme održavanja: 25. i 26. listopada 2013.

Dr.sc. Martina Harc, viši asistent

Šarlija, N., Harc, M.; The impact of liquidity on the capital structure: Case study of Croatian firms; Business Systems Research, 3-1, 2012

Od 6. - 9. studenog 2013. godine sudjelovanje na 34. Simpoziju Pforzheim - Osijek Regional and international competition -a challenge to companies and countries. Izlagala rad pod naslovom Corporate growth and capital structure: an empirical study from sme's in Croatia.

**IZVJEŠĆE O OSTVARENIM PRIHODIMA I RASHODIMA U 2013. GODINI -
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA**

Opis	Plan 2013.	Ostvarenje 2013.	% ostvarenja/ izvršenja
PRIHODI	145.000,00 kn	145.000,00 kn	100,00
1. OSJEČKO - BARANJSKA ŽUPANIJA	145.000,00 kn	145.000,00 kn	100,00
UKUPNO PRIHODI	145.000,00 kn	145.000,00 kn	100,00
RASHODI	145.000,00 kn	145.000,00 kn	100,00
MATERIJALNI TROŠKOVI	43.059,46 kn	45.896,75 kn	106,59
1. Dnevnice za službena putovanja		5.099,86 kn	
2. Uredski materijal		13.648,56 kn	
3. Stručna literatura		232,75 kn	
4. Materijal za čišćenje i higijenske potrepštine		1.443,77 kn	
5. Energija i grijanje			
6. Nabavka uredske opreme (telefonska centrala)			
7. Troškovi telefona, interneta i poštarine			
8. Tekuće i investicijsko održavanje		1.803,85 kn	
9. Komunalne usluge		3.900,44 kn	
10. Usluge studentskog servisa			
11. Grafičke i tiskarske usluge (Azinović)			
12. Film i izrada fotografija			
13. Reprzentacija		424,20 kn	
14. Računalna oprema		18.710,00 kn	
15. Ostali nespomenuti rashodi (izrada plakata)		133,32 kn	
16. Putni troškovi vanjskih suradnika			
17. Honorari za izdavačku djelatnost (Papa)		500,00 kn	
OSTALI TROŠKOVI	101.940,54 kn	99.103,25 kn	97,22
U suradnji s Umjetničkom akademijom u Osijeku realizacija projekata:	26.940,54 kn	26.940,54 kn	100,00
Osječka Tvrđa	10.000,00 kn	10.000,00 kn	100,00
Mursa i njeno područje u antičko doba (Jobst)	30.000,00 kn	23.531,35 kn	78,44
Mursa - Hadrijanova kolonija uz limes Rimskog carstva	5.000,00 kn	5.000,00 kn	100,00
Veliki most u Osijeku povijesni dossier i suvremena interpretacija	10.000,00 kn	10.000,00 kn	100,00
Crkvena arhitektura Osječke Tvrđe	5.000,00 kn	5.000,00 kn	100,00

Konzervatorske i urbanističke posljedice rušenja bedema Tvrđe u Osijeku	5.000,00 kn	5.000,00 kn	100,00
Monografija o zavjetnom spomeniku Presvetog Trojstva u Osječkoj Tvrđi	5.000,00 kn	5.000,00 kn	100,00
Kroz nutarnji grad	5.000,00 kn	5.000,00 kn	100,00
Režijski troškovi HAZU	0,00 kn	3.631,36 kn	
UKUPNO RASHODI	145.000,00 kn	145.000,00 kn	100,00

Osim sredstava od Osječko-baranjske županije, Zavod se financira i sredstvima Grada Osijeka u iznosu od 105.000,00 kn te Ministarstva znanosti u iznosu od 36.313,60 kn.

Opis	Plan 2013.	Ostvarenje 2013.	
PRIHODI	250.000,00 kn	286.313,60 kn	114,53
1. OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA	145.000,00 kn	145.000,00 kn	100,00
2. GRAD OSIJEK	105.000,00 kn	105.000,00 kn	100,00
3. MINISTARSTVO ZNANOSTI RH	0,00 kn	36.313,60 kn	
UKUPNO PRIHODI	250.000,00 kn	286.313,60 kn	114,53

RASHODI	250.000,00 kn	286.313,60 kn	114,53
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA	145.000,00 kn	145.000,00 kn	100,00
GRAD OSIJEK	105.000,00 kn	105.000,00 kn	100,00
JAVNE POTREBE U KULTURI-OSJEČKA TVRĐA		5.000,00 kn	
MATERIJALNI TROŠKOVI			
TROŠKOVI ELEKTRIČNE ENERGIJE		3.682,48 kn	
TROŠKOVI GRIJANJA- TOPLANA		18.284,31 kn	
USLUGE TELEFONA		6.784,18 kn	
TROŠKOVI POŠTARINE-BLAGAJNA		2.347,11 kn	
AUTORSKI HONORAR		27.716,37 kn	
GRAFIČKE I TISKARSKE USLUGE		41.185,55 kn	
MINISTARSTVO ZNANOSTI	0,00 kn	36.313,60 kn	
ZNANSTVENI SKUP STARA KNJIGA		7.168,00 kn	
MURSA I NJENO PODRUČJE U ANTIČKO DOBA		29.145,60 kn	
UKUPNI RASHODI	250.000,00 kn	286.313,60 kn	114,53
RAZLIKA PRIHODA I RASHODA	0,00 kn	0,00 kn	

b)

PLAN RADA ZAVODA ZA ZNANSTVENI I UMJETNIČKI RAD HAZU U OSIJEKU ZA 2014. GODINU

Znanstvenoistraživački rad

Projekt Osječka Tvrđa

Zavod za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Osijeku odlučio je pokrenuti inicijativu i provesti organizaciju izrade povijesnih znanstvenih studija i sintetske znanstvene monografije Osječka tvrđa, temeljenu na slijedećim tezama:

Osječka Tvrđa tijekom dvomilenijskog postojanja nastala je i održala se kao branik prijelaza preko Drave: njena lokacija neposredno nakon utoka Drave u Dunav prekida snažnu dunavsku barijeru i omogućava najpovoljniji ekspanzijski kontakt jugoistočnih europskih i maloazijskih država sa srednjoeuropskim državama, a to podrazumijeva građenje mosta i njegovih branika. Ova strateška uloga osječke lokacije manifestirala se tijekom povijesti:

Pretpovijesna naselja na lokalitetima sliva Drave u Dunav.

Utvrđena antička Mursa s kamenim mostom začetak je organiziranog i branjenog prijelaza preko Drave.

Srednjovjekovni kaštel, te opkopima i zidom opasano naselje na području današnje Tvrđe nastavlja zacrtanu povijesnu funkciju.

Turski Osijek izgrađen je kao snažna tvrđava sa zamjetnom gradskom arhitekturom, a sagrađeni famozni most bio je tada shvaćen kao svjetsko čudo i ključni oslonac turskih vojni.

Novovjekovni Osijek oblikovan je kao idealni grad renesansno-barokne fortifikacijske arhitekture i branik prijelaza preko Drave.

Moderni Osijek po uzoru na europske gradove pretežno je oslobođen od utvrda i opkopa, no urbana jezgra ostala je gotovo intaktna.

Povijesnost i kvaliteta fortifikacijske baštine Osijeka nameću potrebu znanstvene obrade dosadašnjeg društvenog i arhitektonsko-urbanističkog razvitka grada-tvrđave u cilju prezentacije domaćoj i europskoj kulturnoj i stručnoj javnosti.

Recentno stanje osječke Tvrđe zahtijeva ispitivanje i sintetiziranje optimalnog programa razvitka.

U cilju kvalitetnog ostvarenja znanstvene monografije Osječka Tvrđa neophodna je suradnja svih kulturnih institucija grada Osijeka i Osječko-baranjske županije. Voditelj projekta: akademik Andrija Mutnjaković.

Projekt Crkvena arhitektura osječke Tvrđe

Unutar kompleksa osječke Tvrđe, među brojnim vojnim i civilnim građevinama posebno mjesto pripada sakralnim građevinama. Panoromom tvrđe dominira župna crkva sv. Mihovila izgrađena u prvoj polovici 18. stoljeća. U stilskom pogledu ona je preslika austrijskog baroka s vrlo vrijednim i bogatim crkvenim inventarom. Sjeveroistočnim dijelom Tvrđe, između Trga. V. Lisinskog, Vodenih vrata i sjevernog tvrđavskog bedema ističe se crkva sv. Križa u kompleksu franjevačkog samostana. Franjevačka crkva sv. Križa građena je na samom početku 18. stoljeća, a tijekom prve polovice 18. stoljeća podignut je i novi veliki franjevački samostan. Crkve i samostan bili su središta kulture, znanja i duhovnog života, te su u njima već u prvoj polovici 18. stoljeća organizirane škole, prvi studij, djelovala je tiskara i sl.

Prilikom izvođenja zaštitnih radova na crkvi sv. Križa 1989.-1990. godine arheološkim je istraživanjem otkriveni su ostaci romaničko gotičke crkve dijelom u crkvi a dijelom u dvorišnom dijelu samostana. Crkva je rađena u gotičkom slogu a masivni kameni portal ima sva obilježja romanike. U apsidalnom dijelu crkve nađeni su ostaci nadgrobne ploče Filipa Koroga iz kraja 14. stoljeća. Postavlja se pitanje kad je zapravo izgrađena prva crkva u Tvrđi. Iz povijesnih izvora znamo da se u 12. stoljeću u Osijeku pojavljuju Cisterciti, postavlja se pitanje je li romanička faza izgradnje vezana uz njihovo djelovanje. Povijesni izvori također govore da je u vremenu između 14. i 16. stoljeća u Tvrđi bila još jedna crkva o kojoj nemamo nikakvih podataka, pa čak ne znamo ni njezinu lokaciju. Iz svega proizlazi potreba da se crkvenim građevinama u Tvrđi posveti posebna pozornost, da se temeljito istraže i publiciraju. U tom smislu predlažemo temu istraživanja i prezentacije sakralnih građevina osječke Tvrđe:

- I Prva pojava sakralnih građevina u Tvrđi:
  - izvori i literatura - povijesni podaci
  - ubikacija sakralnih građevina u urbanom tkivu Tvrđe
  - kronologija i okolnosti izgradnje
- II Crkva sv. Mihovila:
  - povijesni podaci, vrijeme izgradnje
  - opis građevine, stilske karakteristike
  - digitalizacija tehničke dokumentacije (tlocrt, presjeci, karakteristični detalji)
  - obrada inventara (može se obraditi kataloški ili samo napraviti izbor najvrijednijih)
  - fotodokumentacija
- III Crkva sv. Križa sa franjevačkim samostanom:
  - povijesni podaci, vrijeme izgradnje
  - rezultati arheoloških istraživanja iz 1989./90. s opisom ostataka romaničko-gotičke
  - bazilike, vrijeme nastanka, stilsko određenje, valorizacija
  - opis građevine, stilske karakteristike
  - digitalizacija tehničke dokumentacije (tlocrt, presjeci, karakteristični detalji)
  - obrada biblioteke i inventara (kataloški ili samo izbor najvrijednijih djela)
  - fotodokumentacija
  - obraditi i crkvu i samostan
- IV Zaključna razmatranja o nastanku, položaju, stilskim karakteristikama i ulozi sakralnih građevina i njihov značaj u osječkoj Tvrđi
- V Pripreme za tisak
  - lektura tekstova
  - recenzija
  - prijevod na engleski
  - dizajn publikacije, prijelom i tisak

Autori: Zvonko Bojčić, prof., mr.sc. Henrik Damjanović, Denis Njari, prof., prof.dr.sc. Nenad Močanin i Tone Papić, dipl.ing.arh.

Nakladnička djelatnost

Zbornik radova znanstvenog skupa Kazališna baština Valpova (1809. - 2009.)

U suradnji s Maticom hrvatske Ogrankom Valpovo i gradom Valpovo Zavod je organizirao znanstveni skup prilikom obilježavanja 200. obljetnice osnivanja kazališta u Valpovu. Na skupu je održano deset izlaganja znanstvenika i stručnjaka iz područja teatrologije, povijesti umjetnosti, glazbe, germanistike i arhitekture.

Knjiga Mursa i njeno područje u antičko doba

Tisak novog izdanja knjige dr. sc. Danice Pinterović "Mursa i njeno područje u antičko doba" u okviru projekta Osječka Tvrđa - i prijevod cjelovitog teksta na engleski jezik.

Autor knjige, Danica Pinterović je bila istaknuti istraživač antičke građe Murse, čija su bogata saznanja prezentirani u knjizi Mursa i njeno područje u antičko doba. Knjiga je tiskana u nakladi Jugoslavenske (Hrvatske) akademije znanosti i umjetnosti, koja ima zadržana sva autorska prava. Izvanredna građa knjige znanstveno je obrađena i sintetizirana u cjelinu koja omogućava upoznavanje do tada nađenih antičkih artefakata. Međutim, izvrsni tekst ilustriran je reprodukcijama crno-bijelih fotografija na nivou onodobne fotografske i tiskarske tehnike, tako da je sadržaj reprodukcija praktički nečitljiv. Cjeloviti tekst knjige objavljen je na hrvatskom jeziku, a sažetak na njemačkom jeziku ne omogućava međunarodnim znanstvenicima i javnosti uvid u bogatu građu knjige. Time je onemogućeno sagledavanje povijesnog značaja Murse kao strateške sastavnice rimskog limesa i prometnog čvorišta s kamenim mostom kojim su bile povezane jugoistočne i maloazijske regije sa srednjoeuropskim pokrajinama rimske imperije. Budući da se granice Rimskog carstva danas razumijevaju kao jedinstveni spomenik u nastojanju da se proglase svjetskom kulturnom baštinom nužno je u taj europski projekt aktivno uključiti saznanja o Mursi i njenom području. Time bi se afirmirala naša kulturna i strateška povijesna uloga u europskim razmjerima i pridonijelo uvažavanju Hrvatske kao baštinika antičke civilizacije. Ovo novo izdanje knjige biti će popraćeno predgovorom našeg međunarodno uglednog arheologa prof. dr. sc. Emilia Marina, člana Francuske akademije. Uredništvo knjige preuzeo je akademik Andrija Mutnjaković, koji je objavio ili uredio preko trideset knjiga iz povijesti ili teorije arhitekture.

Monografija Mursa - Hadrijanova kolonija uz limes rimskog carstva

Knjiga Emilia Marina "Mursa - Hadrijanova kolonija uz Limes Rimskog carstva" na potpuno novi način predstavlja antički grad Mursu, prethodnicu Osijeka. Naime, naslanjajući se na izvrsnu monografiju o Mursi i njezinim spomenicima iz pera Danice Pinterović te na objavljena djela i rezultate arheoloških istraživanja u proteklih četiri desetljeća, autor postavlja saznanja o tom antičkom gradu u široki kontekst Rimskog carstva i njegova Limesa, nadilazeći konkretna otkrića i spomenike same Murse.

Tri su glavne posebnosti te sinteze:

Prva je naglasak na vezivanje povijesti grada i njegova osnivača cara Hadrijana. Odatle i podnaslov knjige. Naime, upravo je Hadrijan, rođen na teritoriju današnje Španjolske, ponajviše učinio na osiguranju granica Carstva, uključujući i u Panoniji, te je njegova odluka da uspostavi koloniju Mursu zastalno dio širokog projekta koji će nedvojbeno naći odraz u urbanizmu i arhitekturi grada, sociološkoj i religijskoj slici antičke Murse (Prolog i Poglavlja I-IV).

Druga je posebnost naglasak na osobe i događaje koje znače da je taj grad bio mnogo važniji od onoga što bismo mogli suditi na temelju poznatih nam njegovih spomenika. Naime, njih je neusporedivo manje od nekih drugih važnih antičkih gradova na području Hrvatske, primjerice Salone, Narone, Jadera, Pule. Međutim, razni događaji, pa uostalom, na prvom mjestu i bitke koje su se na tom području vodile, a od značenja za europsku povijest, udio kako rimskih careva tako i Mursijaca, čine da je Mursa bila grad koji svojim značenjem nadilazi svoju vlastitu spomeničku baštinu (Poglavlja V-VII).

Treći je naglasak na proučavanju Murse u okviru dinamičkih zemljopisnih koordinata: Zapad-Istok i Sjever-Jug. Prva se konkretizira kroz svojevrstne todobne autoputeve koji su vodili od Italije ili današnje Francuske prema Istoku: Mursa je bila na tim glavnim pravcima te je stoga zajamčeno bila u kontaktu s gradovima koji su bili na toj trasi, u prvom redu onima na teritoriju današnje Slovenije, naravno, Hrvatske, kao i Srbije. Koordinata Sjever-Jug pak konkretizira se u odnosu Jadran-Dunav, te na obrambene i prometne pravce. Slijedom toga imamo osobitu priliku usporediti Mursu s najpoznatijim arheološkim lokalitetima na odgovarajućem dunavskom prostoru (Poglavlja VIII-IX).

Zaključno, autor inzistira na raznim profilima oživljene Murse i na mogućim literarnim ili arheološkim ekskursima (Poglavlje X i Epilog). Autor: prof.dr.sc. Emilio Marin

Monografija Veliki most u Osijeku - povijesni *dossier* i suvremena interpretacija

Već više od jednog stoljeća drveni most koji je ljeti 1566. preko Drave kod Osijeka i baranjskih močvara sve do Darde dao podići sultan Sulejman Veličanstveni provlači pažnju povjesničara. Most je uništen u jesen 1687. tijekom borbi za oslobođenje Ugarske i Slavonije od Osmanlija, no njegovi drveni ostatci - hrastovi piloni - još su uvijek mjestimično sačuvani na pojedinim lokacijama njegove trase. U posljednje vrijeme poduzimaju se pokušaji rekonstrukcije trase mosta i njegova stvarnog fizičkog izgleda - sve do prijedloga za fizičku obnovu mosta. U sklopu tih interesa Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti u suradnji s Institutom za povijest umjetnosti pokreće projekt istraživanja mosta u svim aspektima njegove historiografske i fizičke opstojnosti. Tijekom istraživanja provedena je kritička analiza svih verbalnih i vizualnih informacija o mostu i prikupljena dokumentarna građa koja prema načelima povijesnog očevida s velikim stupnjem potpunosti prikazuje most u doba njegova postojanja i neposredno nakon njega, u vremenu svježeg povijesnog pamćenja u zapadnim izvorima (M. Pelc). Istodobno provedena su istraživanja osmanskih povijesnih izvora u arhivu u Carigradu, kojima se dobivaju jasnije spoznaje o strateškoj gospodarskoj, vojnoj i prometnoj važnosti mosta, odnosno grada Osijeka (N. Močanin). Most kao specifična urbanistička činjenica osmanskoga Osjeka, povezan s gradom i okolišem, ujedno i kao važno djelo inženjerske arhitekture u drvu, predmet je studije I. Haničar i R. Vučetića. U njoj se temeljem sinteze recentnih arheoloških istraživanja i spoznaja dobivenih analizom kartografskih, topografskih, katastarskih i geofotografskih podataka pokušava postaviti stvarna trasa mosta u doba osmanske vlasti.

U cjelini ova studija sadrži do sada najpotpuniju "autopsija" osječkoga mosta u historiografskim i empirijsko-terenskim horizontima. Njezina je namjena da posluži kao pouzdani *dossier* povijesne i recentne evidencije jednog graditeljskog objekta goleme identitetske važnosti za grad Osijek, pa i za čitavu Slavoniju. Na njegovoj podlozi mogući su daljnji pokušaji restitucije mosta kao kulturološkog označitelja koji u simboličkom aspektu nosi značajne potencijale povezivanja zapadne i orijentalne kulturne sfere. U tom sklopu su istraživanja povijesnog identiteta Osijeka u ranom novom vijeku - tijekom osmanske vladavine - nerazdvojna od istraživanja povijesti Sulejmanova mosta, njegove recepcije u suvremenim vizualnim i verbalnim vrelima i njegova značenja za sudionike povijesnih zbivanja u srednjoistočnoj Europi. Činjenica da je na prostoru Hrvatske postojao tako značajan objekt, koji se svojedobno doživljavao kao svojevršno svjetsko čudo, poticajna je za njegovu suvremenu valorizaciju i, marketinški rečeno, za njegovo puno korištenje kao jedan od hrvatskih kulturnopovijesnih brendova. Urednici: akademik Andrija Mutnjaković i dr.sc. Milan Pelc.

Knjiga Konzervatorske i urbanističke posljedice rušenja bedema Tvrđe u Osijeku

Istovremeno s prestankom ratnih opasnosti na jugoistoku Europe u drugoj polovini 19. stoljeća smanjuje se vojno i strateško značenje Tvrđe. Iako su na njoj radili vrhunski vojni inženjeri, utvrda nikada nije oživjela u obrambenom smislu. Na temelju novih potreba 1912. godine izrađena je Regulatorna osnova koja povezuje tri gradske općine (Tvrđu, Gornji i Donji grad). Ona eliminira fortifikaciju i daje joj novu funkciju. Nakon I. svjetskog rata vlasti donose odluku o rušenju bedema. Ideju ubrzava planirana izgradnja električnog tramvaja izvan korpusa utvrde. Iznimno važna barokna jezgra Tvrđe uslijed novonastalih promjena ostaje bez zidne ovojnice čime je izgubila volumen i izvorni oblik, ali se na taj način povezala s ostalim gradskim jedinicama te je na urbanističkom planu promijenila sliku grada.

Današnji prostor između Tvrđe i Gornjeg grada ima reprezentativnu ulogu u gradskoj strukturi te je pojedinačno bio predmetom domaćih znanstvenih istraživanja u arhitekturi i urbanizmu. Stoga postoji potreba da se uz dosadašnja istraživanja uvrsti i povijesno umjetnički pristup i obuhvati kontinuirani razvoj urbanističkog prostora od 17. do 21. stoljeća s naglaskom na uzroke i posljedice

koje su i danas prisutne. Rad će pridonijeti sintezi proučavanja fortifikacijske arhitekture kontinentalnog dijela Hrvatske na primjeru osječke Tvrde kao skladnog vojnog i civilnog središta koji se kroz povijest mijenjao prestankom jedne i potrebom za nastavak nove funkcije. Obuhvatit će cjelovit prikaz bedema, objediniti do sad neistražene i nepoznate podatke gradskih sjednica, način rušenja te uzroke i posljedice tog čina. Regulatorne osnove, natječajni radovi i nerealizirani projekti biti će dokumentirani i vrednovani, a njihov cjeloviti prikaz pridonijet će sveobuhvatnoj valorizaciji prostora, povijesno-urbanističkom razvoju i uređenju tog dijela grada. Povijesno-umjetničko vrednovanje prostorne cjeline bit će podloga za buduće istraživanje, daljnje konzervatorske studije, planove obnove, revitalizaciju Tvrde i okolnog prostora. Tko su idejni začetnici rušenja bedema, koji su vojni administrativni i upravni razlozi, kakve su odluke i ciljevi gradskih zapisnika, te pristup i način rušenja, podjela i ponovna namjena građevinskog materijala također će biti istraženi. Istraživanje će obuhvatiti kompletan urbanistički razvoj kako unutar tvrđavske jezgre, tako i mikroregije izvan nje, neposredno nakon rušenja zidina. U radu će biti govora o tome koliko je brisani prostor oko utvrde odigrao važnu ulogu u kasnijem prostornom, urbanom i povijesnom rastu i razvoju grada (što se rušenjem dobilo) uz još uvijek stroge vojne propise na potezu *topničke potege*. Osnovna polazišta uz upotrebu dosadašnjih spoznaja uključuju prikupljanje, sistematiziranje, proučavanje i korištenje postojeće izvorne arhivske građe, projektne i kartografske dokumentacije, obradu dostupne domaće i strane literature te prikupljanje podataka kojima raspolažu relevantne institucije.

Znanstveni doprinos ovog rada biti će cjeloviti prikaz do sada neistraženog kontinuiranog povijesnog razvoja urbanističke cjeline na području Osijeka između Tvrde i Gornjeg grada od 17. do 21. stoljeća. Korištenjem postojeće dokumentacije i analize, stilske komparacije i sinteze dosadašnjih i novih spoznaja ocijenit će se uloga i pozicija nekadašnje fortifikacije u odnosu na urbani razvoj i potrebu integracije u novo gradsko tkivo. Do sada nije publicirana građa koja objedinjuje period prije I. i između I. i II. svj. rata, tj. period prije, za vrijeme i nakon rušenja bedema Tvrde u Osijeku. Prilikom izrade rada koristit će se teorijske podloge povjesničara, povjesničara umjetnosti, arhitekata i urbanista koji su se bavili obradom povijesti arhitekture i urbanizma na području Slavonije jer tema zahtijeva interdisciplinarni pristup, te literatura s područja europskog urbanizma i knjige iz vojne povijesti. Autorica: Irena Pauk Sili, povjesničar umjetnosti.

Monografija Zavjetni spomenik presvetog Trojstva u osječkoj Tvrđi

Barokni kužni pil koji zauzima središnji prostor Trga u osječkoj Tvrđi nastao je po uzoru na brojne slične koji su postojali u gradovima Austrijske monarhije. Izradu kipa 1729.-1730. godine financirala je barunica Marija Ana Petraš, udovica husarskog generala, podmaršala Maksimilijana Petraša, zapovjednika osječke Tvrde, u znak trajnog sjećanja i zavjeta na haranje kuge u Slavoniji i Osijeku. Kompozicija ovog baroknog spomenika izvedena je kamenom pješčenjakom u obliku stupa na kružnom razvedenom podnožju položenom na pravokutnoj platformi s prilaznim četverostranim stubištem. Na vrhu spomenika je prikaz Sv. Trojstva; grupa kipova s atributima. Kipovi Krista i Boga Oca su kameni, a lik Duha Svetoga i aureole su izrađeni od metala. Na glavnom postolju smješteno je pet svetačkih likova: Sv. Sebastijan, Sv. Franjo Ksaverski, Sv. Karlo Boromejski i Sv. Rok te Sv. Rozalija u ležećem položaju. Naknadno su u uglove stuba, prilikom obnove 1784. godine, ugrađeni postamenti s kipovima Immaculate, sv. Katarine, sv. Ivana Nepomuka i sv. Josipa, za koje se zna da su izvorno stajali na drugim mjestima u gradu. Postolje spomenika raščlanjeno je na vijenac, valjkasto tijelo s ugaonim volutama i poligonalno podnožje a leži na širokom, piramidalno oblikovanim stubama. Na spomeniku je uklesano pet latinskih natpisa koji imaju kronograme. Na njima se čitaju godine izgradnje te obnove spomenika: 1729., 1730., 1829. i 1867. godina. Kako je osječki Pil najznačajniji barokni spomenik javne plastike nužno je predstaviti ga kroz monografiju domaćoj i stranoj javnosti. U sklopu monografije obraditi će se sve povijesne podatke i svu arhivsku dokumentaciju, napraviti će se kronologija svih zahvata rađenih na spomeniku s iscrpnom fotodokumentacijom i dati jedna povijesna i povijesnoumjetnička valorizaciju. Autori: Eduard Hudolin, Darija Cvitan.

Knjiga Kroz nutarnji grad

U istraživanju građe za upoznavanje s ritmom privatnog vremena građana u Tvrđi u 18. i 19. stoljeću nailazi se na niz podataka o gostionicama (Kod šarana, K volu, Tri potkove, K zvijezdi, Kod kugle, K topu,...) i svratištima (Labudovo pero, Patka,...) koja su bila dijelom svakodnevlja brojnih Osječana toga razdoblja. U knjizi "Kroz Tvrđu" donio bi se detaljan opis svake od njih s primjerenom fotodokumentacijom uz navođenje imena uglednika i književnika koji su u njih zalazili. Posebice je stoga važan "Osječki ljetopis 1686-1945" urednika Stjepana Sršana (Povijesni arhiv u Osijeku, Osijek, 1993.) u kojemu se nalazi niz dnevnčkih zapisa npr. Matije Petra Katančića, Marijana Lanosovića, Antuna Papušlića, i dr. o *Nutarnjem gradu* odnosno Tvrđi.

O brojnim zbivanjima u franjevačkom samostanu u Tvrđi posebice vezanim uz književna okupljanja (u njemu su se susretali književnici poput Velikanovića, Paviševića, Lanosovića, Relkovića...) te uz trpezarijske svečanosti koje su se tim povodom upriličavale pisao je Stanislav Marijanović u knjizi "Od turskog do suvremenog Osijeka" (Zagreb/Osijek, 1996.) pa će se tim tragom i nastaviti istraživanje na rukopisnoj dnevničkoj ostavštini Antuna Josipa Turkovića čije je odlomke na latinskom jeziku naslovljene "Diarium Parachialis Ecciesiae Interioris Civitatis Essek Sancto Michaeli Archangelo" objavio u "Osječkom Ljetopisu 1686-1945" Stjepan Sršan, a o njemu je više pisao Milovan Tatarin u članku "Tvrđa-nevidljivi tragovi" u knjizi "Povijest, istina, prašina" (Zagreb, 2002.).

Autorica: prof.dr.sc. Helena Sablić Tomić

Monografija Kartografski izvori za povijest osječke Tvrđe

Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Osijeku pokrenuo je projekt "Osječka Tvrđa" kojem je cilj predstaviti javnosti nova saznanja vezana uz povijest Tvrđe. Na taj način želimo predstaviti jedan važan hrvatski i europski povijesni spomenik.

U okviru spomenutog projekta planiramo izdati monografiju "Kartografski izvori za povijest osječke Tvrđe" koja bi uključivala kartografsku građu iz svih domaćih i stranih institucija u kojima se čuva. Monografija bi uključivala digitaliziranu građu planova i nacрта osječke Tvrđe. Ista bi predstavljala korisnost afirmacije fortifikacijske arhitekture Tvrđe kao reprezentativnog uzorka jednog srednjoeuropskog obrambenog sustava.

Autori: Ante Grubišić, prof. i mr.sc. Henrik Ivan Damjanović

Monografija Tri katedrale - Osijek, Đakovo i Pečuh

Tisak monografije u okviru projekta Tri katedrale - Osijek, Đakovo i Pečuh, autora Pavla Hegeduša, akademskog slikara.

Monografija Umjetnost 19. stoljeća u Osijeku

Galerija likovnih umjetnosti u Osijeku od 2005. godine radila je na projektu "Umjetnost 19. stoljeća u Osijeku", koji je obuhvaćao istraživanja kasnog baroka, klasicizma, bidermajera, historicizma, romantizma, realizma i akademizma. Rezultati istraživanja prezentirati će se tiskom istoimene monografije u izdanju Zavoda krajem 2012. godine. Struktura projekta obuhvaća: arhitekturu, slikarstvo, kiparstvo, primijenjenu umjetnost, fotografiju, tiskovnu građu i društvene i gospodarske prilike.

Dnevnik Vatroslava Florschütza iz I. svjetskog rata

U suradnji s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti, Odsjekom za povijest medicine, planira se napraviti pretisak ekskluzivnog materijala obitelji Florschütz iz I. svjetskog rata. U Arhivi obitelji dr. Darka Florschütza i Ivice Boban sačuvan je prijepis i rukopis o ratnim sjećanjima znamenitog hrvatskog kirurga Vatroslava Florschütza (1879.-1967.). Riječ je o ratnom dnevniku, dragocjenom izvornom dokumentu u koji je Florschütz notirao svoju kiruršku praksu i ostala ratna opažanja za vrijeme Balkanskoga rata (1913. godine u sklopu rada u 29. Rezervnoj bolnici u Beogradu) i Prvog svjetskog rata (1914.-1918.). U dogovoru s obitelji, kopija navedenog dnevnika pohranjena je u Odsjeku za povijest medicinskih znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. U sklopu suradnje Akademijinog Odsjeka za povijest medicinskih znanosti (prof.dr.sc. Stella Fatović-Ferenčić) i Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku (prof.dr.sc. Antun Tucak prof.emeritus) nastavit će se raditi na istraživanju ovog materijala, na njegovom sređivanju, raščlambi i priređivanju za tisak. Za razliku od susjednih europskih zemalja Hrvatska je izrazito siromašna tekstovima, svjedočanstvima i foto materijalom iz navedenih ratnih razdoblja. Stoga će rad na ovom rukopisu i njegovo objavljivanje pridonijeti razotkrivanju jednog važnog segmenta historiografije i hrvatske medicinske baštine. Autori: prof.dr.sc. Antun Tucak, professor emeritus i prof.dr.sc. Stella Fatović-Ferenčić.

Znanstveni časopis Anali svezak 27

Svečane akademije posvećene 150. obljetnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Znanstveni časopis Anali svezak 29

Znanstveno-stručni skup Stara knjiga - kulturno, povijesno i znanstveno izvorište. održan 25. i 26. listopada 2013.

Skupovi

1. Treći međunarodni znanstveni simpozij **Gospodarstvo Istočne Hrvatske - jučer, danas, sutra** - u suradnji s Ekonomskim fakultetom Sveučilišta "Josipa Jurja Strossmayera" u Osijeku.
Vrijeme održavanja: 22. - 24. svibnja 2014.
2. 8. Međunarodna konferencija o poduzetništvu **Inovativnost + Poduzetništvo = Konkurentnost** - u suradnji s poslijediplomskim studijem Poduzetništvo, Ekonomskim fakultetom u Osijeku, Poduzetničkim inkubatorom BIOS i Centrom za poduzetništvo Osijek
Vrijeme održavanja: rujna 2014.
3. Prvi međunarodni znanstveni i umjetnički simpozij o pedagogiji u umjetnosti s temom **Umjetnik kao pedagog pred izazovom suvremenog odgoja i obrazovanja** - u suradnji s Umjetničkom akademijom u Osijeku, Agencijom za odgoj i obrazovanje i Učiteljskim fakultetom u Osijeku
Vrijeme održavanja: 17., 18. listopada 2014.
4. Drugi znanstveno-stručni skup **Stara knjiga - kulturno, povijesno i znanstveno izvorište** - u suradnji s Muzejom u Osijeku.
Vrijeme održavanja: 24., 25. listopada 2014.
5. Četvrti znanstveno-stručni skup **Okolišno prihvatljiva proizvodnja kvalitetne i sigurne hrane** - u suradnji sa Sveučilištem "Josipa Jurja Strossmayera", Poljoprivrednim fakultetom u Osijeku, Prehrambeno-tehnološkim fakultetom, Poljoprivrednim institutom i Hrvatskom agencijom za hranu.

6. Znanstveno-stručni skup **Bioekonomija - povezivanje primarne proizvodnje s prerađivačkom industrijom (učinkovitije iskorištenje obnovljivih resursa)**

1. Prerada obnovljivih sirovina - biomase
2. Razvoj tržišta i konkurentnosti u sektoru bioekonomije uz:
  - održivo povećavanje primarne proizvodnje
  - pretvorba otpada (otpadnih produkata) u proizvode dodane vrijednosti
  - učenje o mehanizmima poboljšane proizvodnje i učinkovitijem korištenju sirovina.

Održavanje skupa se planira održati zavisno o prihvaćanju poziva za skup potencijalnih predavača.

Organizaciju skupa vodi akademkinja Vlasta Piližota.

Znanstveno-stručna predavanja

1. U suradnji s Medicinskim fakultetom Sveučilišta "Josipa Jurja Strossmayera" u Osijeku održati će predavanja:

akademik Pavao Rudan: Populacijska struktura Hrvatske viđena očima jednog antropologa - od povijesne demografije do molekularne genetike

Vrijeme održavanja: svibanj 2014.

akademik Stjepan Gamulin: Humani genom i personalizirana medicina

Vrijeme održavanja: lipanj 2014.

Izložbe

1. Izložba radova osječanina akademika Miroslava Begović i predstavljanje monografije Miroslav Begović, autorice dr.sc. Borke Bobovec - u suradnji s Hrvatskom komorom arhitekata i Udruženjem hrvatskih arhitekata.
Vrijeme održavanja: 20. veljače - 16. ožujka 2014.
2. Izložba akademika Zlatka Boureka Čiklovi i dereglije - u suradnji s Muzejom Slavonije Osijek i Turističkom zajednicom grada Osijeka
Vrijeme održavanja:

Ostalo

1. Manifestacija "2014. godina Julija Knifera" - u suradnji s Umjetničkom akademijom Sveučilišta "J. J. Strossmayera" u Osijeku
Vrijeme održavanja: 23. - 25. travnja 2014.
2. Izložba radova osječanina akademika Miroslava Begović i predstavljanje monografije Miroslav Begović, autorice dr.sc. Borke Bobovec - u suradnji s Hrvatskom komorom arhitekata, Udruženjem hrvatskih arhitekata i Muzejom Brodskog Posavlja
Vrijeme održavanja: Slavonski Brod, lipanj 2014.
3. Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
Vrijeme održavanja: studeni 2014.
4. Podizanje skulpture posvećene glumcu Fabijanu Šovagoviću autora akademika Zlatka Boureka - u suradnji s Gradom Osijekom.

**PLAN PRIHODA I RASHODA ZA 2014. GODINU -
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA**

Opis	Plan za 2014.	Plan za 2013.	Indeks 2014./2013.
PRIHODI			
1. OSJEČKO - BARANJSKA ŽUPANIJA	132.000,00 kn	100.000,00 kn	132,00
UKUPNO			
RASHODI			
1. MATERIJALNI TROŠKOVI	20.500,00 kn	63.281,76 kn	32,39
1. Dnevnice za službena putovanja	2.500,00 kn	6.000,00 kn	41,67
2. Uredski materijal	2.500,00 kn	10.000,00 kn	25,00
3. Stručna literatura	700,00 kn	7.000,00 kn	10,00
4. Materijal za čišćenje i higijenske potrepštine	800,00 kn	4.500,00 kn	17,78
5. Energija i grijanje	6.000,00 kn	16.500,00 kn	36,36
6. Nabavka uredske opreme			
7. Troškovi telefona, interneta i poštarine	3.000,00 kn	9.000,00 kn	33,33
8. Tekuće i investicijsko održavanje	1.500,00 kn	5.000,00 kn	30,00
9. Komunalne usluge	2.500,00 kn	5.000,00 kn	50,00
10. Usluge studentskog servisa			
11. Grafičke i tiskarske usluge			
12. Film i izrada fotografija			
13. Reprzentacija			
14. Računalna oprema			
15. Ostali nespomenuti rashodi	1.000,00 kn	281,76 kn	354,91
16. Putni troškovi vanjskih suradnika			
17. Honorari za izdavačku djelatnost			
2. TROŠKOVI REALIZACIJE PROJEKATA	111.500,00 kn	36.718,24 kn	303,66
Osječka Tvrđa		36.718,24 kn	0,00
Tisak novog izdanja knjige "Mursa i njeno područje u antičko doba" dr.sc. Danice Pinterović	16.500,00 kn		
Mursa - Hadrijanova kolonija uz limes Rimskog carstva	10.000,00 kn		
Veliki most u Osijeku povijesni dossier i suvremena interpretacija	20.000,00 kn		
Crkvena arhitektura Osječke Tvrđe			
Konzervatorske i urbanističke posljedice rušenja bedema Tvrđe u Osijeku	10.000,00 kn		
Monografija o zavjetnom spomeniku Presvetog Trojstva u Osječkoj Tvrđi	10.000,00 kn		
Kroz nutarnji grad	5.000,00 kn		
Kartografski izvori za povijest osječke Tvrđe	10.000,00 kn		
Kazališna baština Valpova - zbornik radova sa Znanstvenog skupa	10.000,00 kn		
Monografija Tri katedrale - Osijek, Đakovo i Pečuh	5.000,00 kn		
Monografija Umjetnost 19. stoljeća u Osijeku	5.000,00 kn		
Dnevnik Vatroslava Florschutza iz I. svjetskog rata	10.000,00 kn		
Anali 27 i 29 Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku			
UKUPNO RASHODI	132.000,00 kn	100.000,00 kn	132,00